

Datum: 2024-05-28

Goda exempel - rådgivande rekommenderade lösningar, rutiner och arbetssätt

Takfotslarm

Om SISAB:s Goda exempel

SISAB:s Goda exempel är en serie dokument som lyfter fram rekommenderade lösningar, rutiner och arbetssätt. I ett projekt är SISAB:s projekteringsanvisningar styrande och ska följas. SISAB:s Goda exempel kan användas i delar eller i sin helhet.

Projektavdelningens enhet för Projektutveckling har det samordnande ansvaret. Om du har synpunkter, skriv ett mail till www.godaexempel@sisab.se.

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Allmän beskrivning	3
Riskområden	4
Övrigt	5

Bakgrund

Sedan 2014 har SISAB ett arbetssätt kring yttre branddetektering, s.k. takfotslarm som beslutats av FSA-styrgrupp med principer för när/om takfotslarm ska sättas upp vad avser ny- och tillbyggnad av **förskolor, paviljonger och förråd**.

För takfotslarm används fabrikat Securiton ADW.

Allmän beskrivning

Rätt installerat är takfotslarm ett effektivt sätt att upptäcka en fasadbrand. Systemet består av ett tunt rör som monteras runt byggnaderna på 3-4 m höjd vid takfot och husgavel.

Röret är kopplat till en givare som analyserar lufttryck i röret och kalibrerar värdet mot en sensor på fasaden. Om värmen ökar för fort aktiveras centralutrustningen inne i förskolan, skickar signal in i fastighetens kombilarm och vidare till SISAB:s driftcentral och ramavtalsupphandlade bevakningsbolag som en brandindikering.

När ett fönster krossats och brinnande föremål kastats in, reagerar oftast inte takfotslarmet. Om branden däremot eskalerar och hög värme bildas, kan fönsterglas sprängas och eldslågor komma ut varvid takfotslarmet reagerar.

Byggkonstruktion

I nyproduktion installeras numera nästan aldrig takfotslarm. En stor del av problematiken har minimerats med byggnadstekniska lösningar. Till skillnad mot tidigare förskolebyggnader, bygger SISAB idag med täta takfötter och icke brännbart material på fasad (tegel, puts, cementfiberskivor etc.).

Fasad med beklädnad av cementfiberskivor kan anses som obrännbar om den bakomvarande luftspaltens inre sida utgörs av obrännbar vindskyddsskiva.

Om en flervåningsbyggnad ska ha takfotslarm måste detektorröret monteras på fasaden, vilket innebär vissa olägenheter för fasader med beklädnad av cementfiberskivor på grund av håltagning i skivmaterialet.

Sammanställning av för- och nackdelar med takfotslarm

Fördelar:

- Tidig upptäckt av bränder på fasad.
- Hög driftsäkerhet/Få obefogade larm
- SISAB:s takfotslingor är av metallrör och inte värmekännande kabel, vilket försvårar yttre skadegörelse.
- Montage på fasad går ofta att installera diskret.

Nackdelar:

- Pris. Utrustningen är dyr i inköp och installation.
- Brandindikering går endast till bevakningsbolaget och räddningstjänsten får inte informationen.
- Eftersom röret ska installeras högt på fasad, mot takfoten, är installationen komplicerad såväl i nyproduktion som i komplettering på befintlig byggnad.

- På förskolor i flera plan försvåras installation av hög höjd.
- Utrustningen är komplex vilket ställer stora krav på rätt projektering vilket medför en risk i varje projekt. Vi har sett en hel del felinstallerad utrustning baserad på dålig kunskap hos projektör.
- Takfotslarmet kan orsaka obefogat larm vid pågående klottersanering med hög temperatur och vid snabba växlingar mellan hög- och lågtryck speciellt under vår och sommar.

Riskområden

SISAB:s förskolor ska bedömas efter tre riskområden. Vilket område en byggnad ligger i finns inte specificerat men med utgångspunkt av skadehändelser i området görs en bedömning/risk- och sårbarhetsanalys. Kategorisering av riskområde ska vara klart i samband med uppdragsgenomgång och ska skrivas in i protokollet från uppdragsgenomgången. Beslut tas av FOC, förvaltningsområdeschef. Här nedan följer en förklaring över de olika områdena och hur antalet takfotslarm samt rökdetektorer påverkas.

1) *Normal-/lågriskområde*

Ingen/ låg risk för större skadegörelse.

Ingen ökning av antalet detektorer utifrån SISAB:s Projekteringsanvisning El- och telesystem. Inget takfotslarm installeras på icke brännbar fasad och/eller tät takfot.

2) *Riskområde*

Det finns risk för stor skadegörelse. Det finns viss risk för anlagda bränder.

Ökning av antalet rökdetektorer mot SISAB:s projekteringsanvisningar, så att det finns i rum med fönsterfasad på bottenplan, oavsett antalet våningar. Inget takfotslarm installeras på icke brännbar fasad och/eller tät takfot.

3) *Högriskområde (utsatta områden)*

Det finns stor skadegörelse. Området har hög risk för uppkörning och eldning av bilar/mopeder intill fasad.

Rökdetektorer enligt Riskområde 2 samt takfotslarm. Alternativt kan termosensorer sättas upp efter beslut i FSA-styrgrupp1. Riskområde 3 har hög risk för uppkörning och eldning av bilar/mopeder intill fasad.

Sisab har inte trä som fasadmateriell enligt SISAB:s Byggtekniska anvisningar. Om krav på träfasad uppstår, t.ex. på grund av klimatkrav eller i bygglov, ska *avstegsrapport* skrivas enligt SISAB:s rutin, se www.sisab.se SISAB:s Kravportal. Tänk på att vid ändring av detaljplan och vid bygglov kan SISAB påverka fasadmaterialet i ett tidigt skede. Kontakta gärna Säkerhetsstrategen i detta tidiga skede.

Träfasad vid ny- och tillbyggnad skall behandlas som *Högriskområde 3* oavsett vilket område förskolan ligger i.

Övrigt

Krav på anläggning och uppkoppling, se *projekteringsanvisning El-Tele, Data, Säkerhet*.

Observera att kravställande brandkonsult sällan kräver s.k. yttre detektering.

Takfotslarmen är en egen ambition från SISAB vilket gör att det sällan nämns i brandskyddsbeskrivning eller utförandespecifikation för brand och utrymningslarm. Det finns alltså ingen yttre kravställare för denna utrustning.